

Polisen i Paris och Berlin

Återutgivning av text från 1928

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring från Paris och Berlins
polisvärld.

Återutgivning av text från 1928

av Johan Gustaf Richert

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-644-0

Copyright © 2021 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du en rad intressanta fakta och anekdoter från polisens verksamhet i de båda storstäderna Paris och Berlin.

Du får bland annat läsa om galärslaven som grundade polisen i Frankrike och hur polisen i landet var en av de bästa i världen när den här texten skrevs.

Du får också läsa om ett av de mest intressanta kriminalfallen någonsin i Tyskland där en liga försökte överlista detektiverna i Berlin.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1928 i tidningen "Dagen Nyheter" med titeln "Öppna i lagens namn. En skildring från Paris och Berlins polisvärld. Moderna skyddsanordningar och listiga signalsystem".

Författare till texten är Johan Gustaf Richert (1857–1934).

Eftersom den här texten skrevs i början av 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Paris och Berlins polisvärld

Den här texten publicerades ursprungligen år 1928 i tidningen "Dagen Nyheter" med titeln "Öppna i lagens namn. En skildring från Paris och Berlins polisvärld. Moderna skyddsanordningar och listiga signalsystem". Författare till texten är Johan Gustaf Richert (1857–1934).

Här nedan redogör professor J. Gust. Richert för sina intryck av Paris' Sûreté och Berlins Kriminalpolizei.

År 1808 fick Paris' polischef mottaga en visit av f. d. galärslaven Vidocq, som framställde det originella förslaget att han skulle anställas som chef för en spionericentral, vars syfte skulle bli att bringa förbrytare i rättvisans klor. Förslaget bifölls i så måtto att Vidocq dömdes till åtta års fängelse i kedjor, under vilken tid han skulle få avlägga prov på sina talanger. Försöket slog så väl ut att Vidocq tilläts rymma för att kunna utsträcka sina operationer inom ett vidsträckt område. År 1817 fick han i uppdrag att bilda en Brigade de Sûreté, sammansatt uteslutande av durkdrivna spetsbovar. Resultatet var lysande, men elaka rykten visste förtälja att dessa "mouchards" fortfarande fuskade i sitt gamla hantverk, varför Vidocq nödgades utfärda

en order att personalen skulle bära handskar — icke för att undvika fingeravtryck, ty sådana vore okända på den tiden, utan av det enkla skälet att en handskbeklädd hand har svårt att operera i orätt ficka. Efter tio år drog han sig tillbaka, höljd av ära och med späckad plånbok. Han efterträddes av sin souschef, en ful fisk av samma kaliber, men år 1832, alltså 3 år efter instiftandet av the Metropolitan Police i London, infördes ett nytt system, enligt vilket detektivkåren rekryterades uteslutande med män av oförvitlig karaktär.

Vidocqs ruskiga Brigade de Sûreté är numera transformerad till en mycket förnämlig statsinstitution, la Suûreté Générale, som opererar i samarbete med alla landets polismyndigheter. Direkt anslutna äro detektivkåren i Lyon och Marseille m. fl. större städer, vilka således äro statsanställda, varemot mindre städer och kommuner ha egna detektiver och endast vid trängande behov söka hjälp hos la Suûreté, som med sina fruktade forces mobiles leder förbrytarjakten över hela Frankrike. En särställning intar Paris, som har sin egen, högt utvecklade detektivorganisation.

Ett förslag att förstatliga Frankrikes polisväsen.

Mot detta system har framställts många anmärkningar, bl. a. att de respektive kommunernas hänvändelse till la Sûreté är förenad med omständliga och tidsödande formaliteter, och en ansedd rättslär, byråchefen i inrikesdepartementet, d:r E. G. Perrier, skriver (1920):

”Enda möjligheten att bringa reda i detta kaos är att ombilda hela

landets polisväsen till en enhetlig statsinstitution”.

Såväl huvudstaden som de direkt till la Sûreté anslutna städerna ha egna polislaboratorier under den mest fulländade vetenskapliga ledning. Chef för Lyons laboratorium är den här ofta omtalade d:r Locard, och i spetsen för Parislaboratoriet står den likaledes mycket berömde M. Bayle.

Jag hade ej förmånen att träffa M. Bayle, men hans assistent, M. Amy, gjorde med mig en rond genom laboratoriet. M. Amy framhöll den utomordentligt stora tjänst som belysningen med ultravioletta strålar gör vid upptäckandet av alla slags förfalskningar. Han visade mig t. ex. ett sigillerat brev som för ögat ej företedde något anmärkningsvärt, men under den gröna lampan framträdde tydligt två olika lackfärger i samma sigill, vilket visade att sigillet blivit brutet och hoplappat med lack av annan sammansättning. Likaså visades mig ett testamente, där ändrade och tillsatta ord under lampans sken tydligt skilde sig från de övriga.

I hög grad viktiga och intressanta voro de undersökningar varmed M. Bayle under krigsåren lyckades avslöja spioner som använde sig av s. k. osynligt bläck. Jag fick se en damnsduk med några små oskyldiga fläckar, vilka, blötta i vatten, avgåvo ett ypperligt bläck, samt en svart strumpa, som ej visade några fläckar alls, men befanns vara impregnerad med ingredienser som det lär ha tagit veckor att framkalla och identifiera.

Tysk grundlighet och planmässighet vid Alexanderplatz.

Det ståtliga Polizeipräsidium vid Alexanderplatz i Berlin inrymmer samtliga till polisverket hörande avdelningar. Den detektiva avdelningen, som benämnes kriminalpolizei, är i sin ordning fördelad på ett stort antal underavdelningar och specialkommissioner, alla ordnade med den planmässighet och grundlighet som äro den tyska organisationens kännemärken.

Av särskilt intresse är identifieringsavdelningen med sitt fingeravtrycksarkiv och sina signalementssystem i övrigt. För varje straffad förbrytare utarbetas en minutiös beskrivning av hans levnadsförhållanden, hans fysiska och psykiska egenskaper, hans sysselsättning, bekantskapskrets, manliga och kvinnliga vänner och fiender etc., över huvud taget alla omständigheter som vid ett eventuellt återfall kunna underlätta hans upptäckande. Viktigast av allt är, när det gäller en inbrottstjuv, en detaljerad "patentbeskrivning" av de redskap och metoder varmed han brukar operera.

En avdelning av rent konsultativ art innehåller ritningar och modeller till skyddsåtgärder av alla slag, såsom säkerhetslås och signalanordningar m. m. De sistnämnda förekomma i två typer, den ena avsedd att skrämma en inbrottstjuv, den andra att fånga honom. Båda hava det gemensamt att en elektrisk alarmsignal gives då tjuven öppnar en dörr eller ett fönster, vidrör ett skåp, trampar på ett golv etc.; men enligt det ena systemet för alarmklockan ett helvetiskt oväsen inom eller omedelbart utanför lokalen, varvid tjuven hals över

huvud avdunstar, enligt det andra, som är dyrare, men mera effektivt, går signalen fram till närmaste polisstations "Überfallkommando". Då alarmklockan ringer öppnar vakthavande kommissarien en liten låda, tager fram en kartskiss över byggnaden med uppgifter rörande ingång, våning etc. jämte port- och tamburnyckel, inom mindre än en halv minut susa ett par uniformerade konstaplar i väg på sina motorcyklar, och några minuter därefter ljuder i tjuvens öron ett barskt "Hände auf!". Att skära av signalledningen, vilket ingår i varje inbrottsexperts abc, lönar sig ej alltid, ty vissa apparater giva även då alarm. När man sett och avprovat dessa infernaliska maskiner känner man sig nästan frestad att tycka synd om den stackars inbrotts-tjuven. Avdelningen står öppen för allmänheten, som där får goda råd och sakkunniga upplysningar.

Kvinnliga poliser för minderåriga.

Kriminalpolizei har en kvinnlig avdelning, vars uppgift är att beivra förbrytelser, begångna av och mot barn och minderåriga, samt ett från preventiv synpunkt mycket värdefullt "Jugendheim", där föräldralösa och hemlösa gossar och flickor få en fristad.

Berlins kriminalmuseum är rikhaltigt och intressant. Medaljens frånsida bilda de pornografiska fotografier och ännu mer de osmakliga fantasimålningar som vanpryda väggarna. Rena svinosa borde icke ingå i samlingar som äro avsedda till studiematerial för utbildning av manliga och kvinnliga polisfunktionärer. Ett kriminalmuseum är alltid ruskigt, men behöver ej vara snaskigt.

Gollomb, som ägnat några kapitel åt Berlins Kriminalpolizei, in-

leder sina redogörelser med en spydig kritik av det pedanteri och den militära drill som han funnit genomgå det hela och liknar organisationen vid "a manhunting machine", dirigerad av ett fåtal intelligen- ser, men för övrigt endast av "mechanical men". "Er macht sich lustig über uns"¹, utbrast förtrytsamt en tjänsteman med vilken jag talade om boken. Men rättmätigheten av Gollombs kritik förefaller mycket problematisk sedan man läst hans skildringar av några detektivbrag- der, vilka vittna om Berlinpolisens rent fenomenala effektivitet. Lå- tom oss såsom exempel skärskåda "fallet Wehncke".

Under några veckor i följd inträffade upprepade inbrott, varvid tillvägagångssättet till punkt och pricka slog in på någon känd ex- perts "patent". I varje särskilt fall kunde vederbörande prestera ett alibi, som dock var långt ifrån tillfredsställande, och omständighet- erna tydde på att mystiska krafter varit i verksamhet för att förstöra detta alibi. Slutligen uppställde polisen följande teori:

"Här föreligga uppenbara patentintrång. Illasinnade personer ef- terapa berömda experters patent och förstöra deras alibin".

Problemet blev nu att utröna hur patentbeskrivningarna, som förvaras i arkivets låsta skåp, kunnat komma i förbrytarnas händer. Vem är tjuven? Verkets egna funktionärer voro höjda över alla miss- tankar. Tjuven måste sökas bland tillfälliga biträden.

1 *Betyder ungefär "han gör narr av oss".*

Lilla Anna befanns vara mycket begiven på nöjen.

Det utröntes att en gammal nattstäderska, Frau Kurtz, vid upprepade tillfällen varit av sjuklighet hindrad att infinna sig och såsom vikarie sänt sin fagra dotter Anna, som nu blev föremål för polisens speciella intresse. Lilla Anna befanns vara mycket begiven på nöjen och föreföll att alltid vara vid god kassa, ehuru hon ej hade någon fast anställning, och till hennes vänkrets hörde en viss Henkel, f. d. kontorist, som levde friskt undan på dyrbara restauranger.

Så kom en mycket efterlängtd afton, då Fräulein Kurtz på moderns vägnar anmälde sig för att städa arkivet. Hon arbetade tyst och flitigt, i lycklig okunnighet om att flera ögonpar övervakade hennes rörelser. Efter en stund gick hon ut i korridoren, övertygade sig om att alla lokaler vore folktomma, gick därefter raskt fram till ett visst skåp, läste några ord på en medförd papperslapp, tog fram en nyckel, låste upp en viss låda och letade rätt på ett visst papper, varav hon tog en avskrift. Denna operation tog en ganska lång stund, ty papperet var mycket innehållsrikt. Efter väl förrättat värv tog hon en bil, körde till ett nattkafé, slog sig ned vid ett bord vid Henkels sida och smög avskriften i hans hand.

Någon afton senare steg Henkel in på en mycket intim nattlokal, dit inga ohehöriga lyckades vinna inträde, och slog sig ned vid ett bord, som var upptaget endast av en gäst, en ryktbar inbrottsexpert vid namn Wehncke, för tillfället "ledig". Henkel var en charmör, som snart lyckades vinna Wehnces sympati, och de båda herrarna

överenskommo att i Henkels bostad draga en spader och dricka ett glas gammalt tokayer, vilket befanns vara Wehnckes favoritlikör. Vid 3-tiden raglade Wehncke hem, i lycklig okunnighet om sin frikostige väns namn och adress. Detta var oförsiktigt, ty om han av någon obegriplig anledning skulle bli misstänkt för något samma natt begånget fuffens skulle det bli honom absolut omöjligt att framlägga ett alibi.

En förrädisk alarmledning som avskäres.

Samma natt kröpo två män fram ur en kolkällare i ett hus vid Friedrichstrasse. De framtogo en väska, fylld med verktyg av den mest raffinerade konstruktion, och började långsamt och metodiskt skära hål på trätaget som bildade golvet i ett växelkontor. Väl inkomna i kontoret togo de itu med kassaskåpet, dock först efter att ha avskurit en förrädisk alarmledning. Skåpet uppbröts lätt och lekande, men därjämte utfördes vissa handgrepp och åstadkommos vissa märken, vilka strängt taget vore obehövlige. Varje detektiv skulle kunnat svära på att här har vännen Wehncke utövat sitt berömda patent. Sedan kontorets sedelinnehav förflyttats till väskan drogo sig de värda herrarna diskret tillbaka, stego upp i den bil, som länge skridit långsamt fram och tillbaka, och foro hem till en ruskig villa i en utkant av staden. Sedan sedlarna blivit gömda bakom panelen uppringdes vännen Henkel, och ett animerat telefonsamtal fördes om nattens lyckade bedrifter.

Men nämn en glädje som varar beständigt! Utifrån hördes en barsk röst:

— Öppna i lagens namn!

Och se, på gatan stod en polisbil, och villan var omringad av män i långa ulstrar, var och en hållande i handen ett metallglänsande föremål av misstänkt utseende!

Kommandostämman ljöd på nytt:

— Nu får det bli slut på den här roligheten. Vi ha varit er i härlarna sedan Anna Kurtz stal Wehnckes patent. Vi ha haft en telefon inkopplad på er ledning och hört era samtal. Vi sågo hur Henkel lurade Wehncke med sig för att förstöra hans alibi och voro några meter ifrån er då ni bröto er in i växelkontoret. Ger ni er?

Efter några minuter svarade en hes röst:

— Vi ge oss.

Om denna berättelse är sann, vilket vi ej hava anledning betvivla, har mr Gollomb givit en storartad uprättelse åt the man-hunting machine och the mechanical men.

Viktiga ord och personer

Bayle, Gaston Edmond.

[1879–1929] Fransk polis och rättstekniker. Bayle var chef för det rättstekniska laboratoriet i Paris och en av världens ledande rättstekniker. Pressen kallade honom ofta för ”den parisiske Sherlock Holmes”. Han sköts till döds av en misstänkt förfalskare.

Friedrichstrasse.

En av de stora shopping- och kulturgatorna i centrala Berlin. De flesta byggnaderna som fanns på gatan när den här texten skrevs förstördes under andra världskriget. Den stora tågstationen Friedrichstrasse ligger vid gatan.

Gollomb, Joseph.

[1881–1950] Rysk-amerikansk lärare, journalist och författare. Arbetade under många år som manuskribent på amerikanska filmbolag.

Locard, Edmond.

[1877–1966] Fransk kriminolog och rättsläkare. Är en av de viktigaste personerna inom rättsforensiken. Skapade ett av världens

främsta kriminallaboratorier i Lyon. Kallades ofta för "Frankrikes Sherlock Holmes". Han skapade också den viktiga rättsvetenskapliga tesen "varje kontakt lämnar ett spår".

Richert, Johan August.

[1857–1934] Svensk ingenjör och professor i vattenbyggnadskonst. Richert var en av världens ledande experter på vattentorn och vattenkraftverk. Han grundade företaget AB Vattenbyggnadsbyrån som i dag är en del av Sweco-koncernen.

Souschef.

Franskt ord som används som titel om biträdande eller vice chef.

Vidocq, Eugène François.

[1775–1857] Fransk äventyrare, brottsling och spion. Vidocq började sitt liv som mästerrövbrytare och blev därefter angivare för polisen. Är i dag mest känd för att ha grundat den franska säkerhetstjänsten La Surete år 1812.

Fler titlar om historiska brott
*Om du gillade den här e-boken
så kolla in:*

- *Mordet på Abraham Lincoln*
- *Blitz-mördaren i London*
- *Razziorna mot Docklands*
- *Den falska Vasa-prinsessan*
- *Eldstriden i vilda västern*
- *Byråkraten var massmördare*

Mer info: www.klassiskadeckare.se